

luonnos 4.11.2024

MAA- JA METSÄTALOUSHMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
4.11.2024

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS LUONNONMUKAISEN TUOTANNON KORVAUKSESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin maaseudun kehittämistoimenpiteet perustuvat jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus.

Maaseudun kehittämistoimenpiteet jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion suunnitelma-asetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään strategiasuunnitelmaan. Suomi on laatinut suunnitelma-asetuksen perusteella Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma). Euroopan komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 31.8.2022 (komission täytäntöönpanopäätös C(2022)6022). Suomi on esittänyt CAP-suunnitelmaan muutoksia vuodelle 2025. Muutokset toimitettiin 27.6.2024 Euroopan komissiolle, joka hyväksyi muutosesityksen 9.10.2024 (komission täytäntöönpanopäätös C(2024)6977).

Luonnonmukaisen tuotannon korvaus on osa Suomen CAP-suunnitelmaa. Luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta säädetään suunnitelma-asetuksen 70 artiklassa. Kansallisesti luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta säädetään eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa (1333/2022). Lain 3 §:n 5 momentin, 6 §:n 5 momentin, 11 §:n 5 momentin, 12 §:n 6 momentin, 13 §:n 5 momentin ja 15 §:n 5 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta (80/2023). Asetuksella säädetään tarkemmin alasta luonnonmukaisen tuotannon korvausta koskevassa sitoumuksessa, alan lisäämisestä ja poistamisesta sitoumuksista, luonnonmukaisen tuotannon ja luonnonmukaisen kotieläintuotannon korvauksen tarkemmista ehdoista, korvauksen määrästä ja maksamisesta.

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ruokavirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä,

Luonnonvarakeskukselta, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä, Yhdistyneet Luomutuottajat ry:ltä ja Luomuliitto ry:ltä.

3. Asetuksen pääasiallinen sisältö

Luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi. Asetuksen 6 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että luomusitoumuksesta saisi poistaa korvauskelpoisen alan, jolle viljelijä valitsee ympäristökorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (78/2023) 25 §:ssä tarkoitetun suojavyöhykkeitä koskevan lohkokohtaisen toimenpiteen. Asetuksen 17 §:ää ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että luonnonmukaisen tuotannon korvaus voitaisiin maksaa, jos viljelijä on kuulunut koko sitoumusvuoden luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään valitsemansa tuotantosuunnan mukaan. Lisäksi täsmennettäisiin aloja, joista ei makseta luonnonmukaisen tuotannon korvausta ja päivitetäisiin myyntikasveja koskevaa asetuksen liitettä 2.

4. Asetuksen pykäläkohtaiset perustelut

6 §

Asetuksen 6 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että luomusitoumuksesta saisi poistaa korvauskelpoisen alan, jolle viljelijä valitsee ympäristökorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (78/2023) 25 §:ssä tarkoitetun suojavyöhykkeitä koskevan lohkokohtaisen toimenpiteen. Muutoksella otettaisiin huomioon myös suojavyöhykkeiden uusi kohdentamisaineisto. Muutos mahdollistaisi sen, että luomusitoumuksesta voisi poistaa esimerkiksi uudessa kohdentamisaineistossa olevan alan ja perustaa sille suojavyöhykkeen.

7 §

Pykälään tehtäisiin säädöstekninen muutos. Pykälästä poistettaisiin ympäristökorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen säädösnumero, koska se on jo mainittu 6 §:ssä.

17 § 1, 2 ja 7 mom.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että luonnonmukaisen tuotannon korvaus voitaisiin maksaa, jos viljelijä on kuulunut koko sitoumusvuoden luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään valitsemansa tuotantosuunnan mukaan.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin aloihin, joista ei makseta luonnonmukaisen tuotannon korvausta, ala, jolta perutaan siitä haettu luonnonmukaisen tuotannon korvaus. Muutos vastaisi tähän asti noudatettua käytäntöä.

Pykälän 7 momenttia tarkennettaisiin siten, että siinä tarkoitettaisiin kaikkia luonnonmukaista kasvintuotantoa koskevia sitoumuksia eikä ainoastaan luomusitoumusta, joka on annettu avomaan vihannesten viljelyn perusteella.

Liite 2

Liitettä 2 myyntikasveista muutettaisiin siten, että myyntikasveista poistettaisiin maissi. Myyntikasviksi luettaisiin kuitenkin edelleen sokerimaissi.

5. Taloudelliset vaikutukset

Asetukseen ehdotetuilla muutoksilla ei ole vaikutuksia valtion talousarvioon.

Luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion talousarvion momentilta 30.20.43 (Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit). Vuoden 2025 valtion talousarviota koskevan hallituksen esityksen (HE 109/2024) mukaan kyseisen momentin määräraha on 275,716 miljoonaa euroa, josta EU:n rahoitusosuutta on 123,331 miljoonaa euroa ja kansallista osuutta 152,385 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus määrärahasta on maaseuturahaston osalta 43 prosenttia. Luonnonmukaisen tuotannon korvauksen osuus momentin määrärahasta on noin 76,122 miljoonaa euroa.

Luonnonmukaisen tuotannon korvaukseen arvioidaan tarvittavan vuoden 2025 tukihausta aiheutuviin maksuihin noin 76 miljoonaa euroa.

Luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäättösten, valtion talousarvion ja henkilötyövuosien puitteissa.

5. Lausuntopalaute

6. Laintarkastus

7. Voimaantulo

Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan x.x.2025.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.